

POZOSTAŁE UZGODNIENIA I OPINIE

- 1) Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków – Delegatura w Zamościu znak: IN.III.41/21/106/07 z dnia 2007-02-06 z zał. map.
- 2) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie znak: GDDKiA-O/LU-32c/4111/222/2007 z dnia 2007-03-20 z zał.
- 3) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków – Grupa Zamojska z dnia 2007-08-28.
- 4) Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Tomaszów znak: ZG-732-35/2008 z dnia 2008-07-18.
- 5) Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego znak: RŚ.IV.EHK.7519/8/08 z dnia 2008-07-28.
- 6) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska znak: GDOŚ/DON/oo/4143-35/921/09/sw z dnia 2009-12-08.

Nasz znak: IN.III.41/ 21 / 156 /07

Zamość, dnia: 2007-02-06

Sprawa: opinia na temat lokalizacji przebiegu drogi ekspresowej nr S-17 na odcinku Zamość – Hrebennie (granica państwa)

W odpowiedzi na wniosek z dnia 18.01.2007 r., znak: DM-029/06-025/07 (data wpływu: 24.01.2007r.) w sprawie zaopiniowania koncepcji programowej przebiegu drogi ekspresowej S-17 na odcinku Zamość – Hrebennie (granica państwa), Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie Delegatura w Zamościu – działając na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 z 2003 r., poz. 1568 oraz Dz. U. Nr 96 z 2004 r., poz. 959) oraz ustawy z dn. 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych – informuje o akceptacji proponowanego przebiegu drogi na wskazanym odcinku (zarówno w wariancie I jak i II), pod warunkiem uwzględnienia przedstawionych poniżej szczegółowych warunków konserwatorskich na etapie dalszych prac projektowych i realizacyjnych.

I. Opiniowany odcinek inwestycji drogowej przebiega przez tereny, gdzie podczas badań powierzchniowych AZP zarejestrowano liczne stanowiska archeologiczne, z których 7 przecinanych jest przez projektowaną drogę, a 17 zlokalizowanych jest w bezpośrednim sąsiedztwie przebiegu drogi. Ponadto kilkadziesiąt stanowisk archeologicznych znajduje się w otoczeniu inwestycji, co stwarza potencjalną możliwość odkrycia podczas prac realizacyjnych nowych zabytków archeologicznych. Mając na uwadze ochronę i właściwe zabezpieczenie zabytków archeologicznych wskazuje się na konieczność przeprowadzenia badań archeologicznych w następującym zakresie:

1. Przedinwestycyjnych, wykopaliskowych badań ratowniczych na stanowiskach zlokalizowanych w pasie zajętym pod inwestycję: Labunki st. 14 – AZP nr 89-89/45, Lubanie st. 16 – AZP nr 90-89/17, Lubanie st. 17 – AZP nr 90-89/18, Wólka Labunska st. 3 – AZP nr 90-89/41, Krynice st. 14 – AZP nr 91-89/20, Kniazie st. 2 – AZP nr 96-90/16, Kniazie st. 3 – AZP nr 96-90/17;
2. Weryfikacji powierzchniowej badań AZP na projektowanej trasie przebiegu inwestycji, w terminie wczesnowiosennym lub późnojesiennym;
3. Prowadzenie stałego nadzoru archeologicznego na wszystkich pracach ziemnych wykonywanych w ramach realizacji inwestycji, takich jak: odhumusowanie terenu na trasie przebiegu projektowanej drogi, budowa pasa drogowego, przebudowa i budowa koniecznej infrastruktury technicznej (instalacji wodociągowej, gazowej, energetycznej - sieci nr i telefonicznej), budowa towarzyszących obiektów "inżynierskich" (wiadukty, mosty, itp.);
4. W przypadku odkrycia nawastrzeń kulturowych, ziemnych obiektów archeologicznych, relikwów zabudowy i zabytków ruchomych prace należy wstrzymać w celu przeprowadzenia ratowniczych badań wykopaliskowych, polegających na zadokumentowaniu odkryć i wyeksplorowaniu obiektów w całości.

WPLYNEŁO	
L. cz.	025/07
dnia	15.02.07 10

5. Na przeprowadzenie wszelkich badań i prac archeologicznych należy uzyskać pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

II. Projektowana trasa drogi przebiega w sąsiedztwie 6 obiektów wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków: Zespół Kościoła Parafialnego w Labuniach - ZA/500, stanowisko archeologiczne nr 9 w Tarnawatce - ZAa/71, cmentarz z I wojny światowej w Tarnawatce (Kol. Dąbrowa) - A/414, cmentarz z I wojny światowej w Belżcu „na Domałowicach” - A/417, cmentarz z I wojny światowej w Belżcu „na Szczeliach” - A/433 oraz Obóz Zagłady Żydów w Belżcu - ZA/512. Wymienione obiekty podlegają prawnej ochronie konserwatorskiej zgodnie z art. 6 ust. 1 i art. 7 pkt. 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a w związku z tym wszelkie zamierzenia realizacyjne przy tych obiektach oraz w ich najbliższym otoczeniu wymagają pozwolenia wks. Wobec powyższego prace realizacyjne przy budowie drogi nie mogą spowodować zagrożenia substancji zabytkowej tych obiektów.

III. Zwracamy także uwagę na potrzebę ochrony i zachowania licznych historycznych kapliczek, figur i krzyży przydrożnych wzdłuż całej trasy projektowanej drogi. Wymienione obiekty znajdują się w ewidencji zabytków i objęte są ochroną prawa miejscowego (art. 7 pkt. 4 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). W szczególnych przypadkach dopuszcza się możliwość ich przesunięcia (translokacji), po wcześniejszym uzgodnieniu z wks.

Zał. 1 – Plan orientacyjny przebiegu drogi ekspresowej S-17 w skali 1:50000 z naniesionymi terenami i obiektami objętymi ochroną konserwatorską (1 egz.).

mgr Lubelskiego Wojewódzkiego
Konserwator Zabytków
mgr Grażyna Żurawicka
Kierownik Delegatury
w Zamościu

Otrzymują:

1. Adresat.
3. a/a.

Do wiadomości:

1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie, ul. Ogrodowa 21, 20-075 Lublin.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
 Oddział w Lublinie
 20-075 Lublin, ul. Ogrodowa 21
 NIP 712-24-27-134

Lublin, 2007-03-20

LISTA OBECNOŚCI

na Radzie Technicznej, odbytej w dniu: **15-03-2007 r.**,
 w siedzibie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie,
 dotyczącej

„Koncepcji Programowej drogi ekspresowej S-17
 (Warszawa) Zakręt – Lublin – Zamość – Hrebenne (Lwów)
 na odcinku Zamość – Hrebenne (granica państwa)”

GDDKIA-OLU-3204111/222/2007

„DrogMost Lubelski” Sp. z o.o.

20-415 LUBLIN

ul. Zaczyszna 16

Dot.: umowy nr GDDKIA-OLU-23PTD/9/2006 z dnia 17-07-2006 r.

W nawiązaniu do ustaleń Rady Technicznej odbytej w dniu 15-03-2007r., dotyczącej „Koncepcji Programowej drogi ekspresowej S-17 (Warszawa) Zakręt – Lublin – Zamość – Hrebenne (Lwów) na odcinku Zamość – Hrebenne (granica państwa)”, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie informuje, iż akceptuje przedstawione warianty przebiegu drogi na przedmiotowym odcinku, tj.:

Wariant 1 - zgodny z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin,

Wariant 2 - autorski.

Wskazujemy na potrzebę wykonania dodatkowych wariantów przebiegu trasy, w tym jednego maksymalnie omijającego istniejące tereny zabudowane oraz obszary i obiekty objęte ochroną, na podstawie przepisów o ochronie przyrody i o ochronie zabytków.

W celu oceny proponowanych rozwiązań prosimy o przekazanie jednego kompletnego egzemplarza opracowania projektowego zawierającego:

- część opisową z analizą (porównaniem) wariantów przebiegu drogi i jej powiązań z siecią dróg publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem kolizji z terenami zabudowanymi, obszarami i obiektami objętymi ochroną j.w.,
- część rysunkową przedstawiającą wszystkie proponowane warianty (w tym wariant „bezinwestycyjny”)

W załączeniu przesyłamy kserokopię „Listy obecności” uczestników Rady Technicznej z dnia 15-03-2007 r.

Załącznik: 1 szt.

Do wiadomości:

1. GDDKIA-OLU Rejon w Zamościu
2. Wydz. 21 w/m
3. Wydz. 22 w/m
4. Wydz. 34 w/m

Z-ca Dyrektora Oddziału
[Podpis]
 mgr inż. Zbigniew Szepietowski

WPLYNEŁO
 L. cz. 159/04
 dnia 22.03.07

Lp.	Imię i Nazwisko	Jednostka	Podpis
1	Zbigniew Szepietowski	GDDKIA O/Lublin	<i>[Podpis]</i>
2	Andrzej Czerwinski	DrogMost Lubelski	<i>[Podpis]</i>
3	Nikolaj Sawicki	DrogMost Lubelski	<i>[Podpis]</i>
4	Antoni Karstelan	GDDKIA O/LU	<i>[Podpis]</i>
5	Jaworski Paweł	DrogMost Lubelski	<i>[Podpis]</i>
6	Andrzej Sieroszewski	GDDKIA - O/LU	<i>[Podpis]</i>
7	Stawomir Gwarda	GDDKIA O/LU	<i>[Podpis]</i>
8	Barbara Korcia	GDDKIA O/Lublin	<i>[Podpis]</i>
9	Jacek Matuszowski	GDDKIA O/Lublin	<i>[Podpis]</i>
10	Lidia Czarstiel	-	<i>[Podpis]</i>
11			
12			
13			
14			
15			
16			

Zamojska Grupa OIOP
ul. Makuszyńskiego 4
22 400 Zamość 1
0 501 532 633
przemekstachyra@wp.pl

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW
POLISH SOCIETY FOR THE PROTECTION OF BIRDS

ul. Odnowy 24, 05-270 Maciej k., Warszawa, tel. 0 22 761 82 05, fax 0 22 761 90 51, e-mail: office@osp.org.pl

Zamość, 28.08.2007 r.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
Oddział w Lublinie
ul. Ogrodowa 21
20-075 LUBLIN

W nawiązaniu do pisma GDDKiA z dnia 25 maja 2007 r. (Zn.: GDDKiA O/LU P-4-sg-02630/2007) oraz pisma ZG OIOP z dnia 12.07.2007, dotyczących opinii do opracowania Koncepcji Programowej drogi ekspresowej S-17, Zamojska Grupa OIOP przekazuje syntetyczny opis proponowanego przebiegu drogi na odcinku Łabuńki-Hrebenne, który w opinii Grupy jest najmniej konfliktowy z punktu widzenia konieczności ochrony stanowisk lęgowych oraz żerowisk i miejsc odpoczynku gatunków ptaków z Zał. I DP. W załączeniu przekazujemy mapy z naniesionymi stanowiskami gatunków ptaków z Zał. I DP oraz propozycje lokalizacji ekologicznych przejść dla małych zwierząt, głównie płazów i gadów.

Z analizy wariantów przebiegu drogi ekspresowej S-17 wynika, iż najmniej kolizyjny jest przebieg drogi wg Wariantu III na odcinku Łabuńki – Lubycza Królewska oraz wg Wariantu I na odcinku Lubycza Królewska – Hrebenne.

I. Wariant III – Łabuńki - Lubycza Królewska: od pkt 180 do 183, następnie od 183 do 188 trasą stanowiącą Rozwiązanie wariantowe, dalej od pkt 188 do pkt 211, następnie przebieg obwodnicą Tomaszowa do pkt 229;

II. Wariant I – Lubycza Królewska - Hrebenne: od pkt 227 do obwodnicy Hrebennego. Przy realizacji tego wariantu zaleca się rozbudowę istniejącej drogi krajowej nr 17 do parametrów drogi ekspresowej – od wschodniej strony drogi nr 17.

W P L Y N E Ł O
L. dz. 249/07
dnia 28.08.07
DrogMost Lubelski

Opracowanie:
DrogMost Lubelski
Lubycza Królewska
28.08.07

Nadleśnictwo Tomaszów
ul. Mickiewicza 1, Pasięki 22-600 Tomaszów Lubelski
(0-84) 664-24-58, Fax (0-84) 665-88-71
PKO BP SA nr 45102053850000950200288977
NIP 921-000-46-58
e-mail: nadlesnictwo.tomaszow@lublin.lasy.gov.pl

Pasięki 18.07.2008 r.

ZG-732-35/2008

DrogMost Lubelski
ul. Zaczyszna 16
20-415 Lublin

W P L Y N E Ł O
DrogMost Lubelski
dn. 2008-07-23
L. dz. 523/08..... podpis Makuszyński

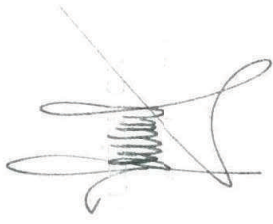
Nadleśnictwo Tomaszów w odpowiedzi na Państwa pismo z dnia 17.07.2008 r. znak: DM-029/06-523/08, dostarczone materiały mapowe oraz wcześniejsze uzgodnienia wyrażone w naszym piśmie z dnia 02.07.2007 r. znak: ZG-732-73/2007 przedkłada proponowane przejścia dla zwierzyny grubej, płazów oraz opinie dotyczące przebiegu proponowanych wariantów trasy Warszawa-Lwów na odcinku Zamość-Hrebenne.

- Pozytywnie opiniujemy przebieg drogi S-17 (proponowany przez projektanta jako optymalny po uzgodnieniach i konsultacjach spotecznych) zaznaczony na mapie na kolor fioletoowy za wyjątkiem odcinka od 90+500 do 94+000. Ze względu na występujące na tym obszarze cenne przyrodniczo siedliska grądowe proponujemy inny przebieg trasy na tym odcinku (na mapie zaznaczono na kolor szary).
- Negatywnie opiniujemy przebieg trasy w wariantcie IV (zielony) ze względu na przebieg drogi przez tereny cenne przyrodniczo ze względu na występowanie siedlisk naturalnych (grądów) oraz stanowiska obuwika pospolitego znajdującego się na liście roślin chronionych w ramach europejskiej sieci Natura 2000.
- Pozytywnie opiniujemy przebieg drogi S-17 zaproponowany jako wariant I (kolor pomarańczowy).

W odniesieniu do przejść dla zwierzyny proponujemy:

- ✓ Zaprojektować przejście górne dla zwierzyny grubej (łoś, sarna, dzik) w kilometrze około 73+400 (wariant fioletowy).
- ✓ Zaprojektować przejście górne dla zwierzyny grubej (łoś, sarna, dzik) w kilometrze około 71+400 w wariantcie pomarańczowym.
- ✓ Zmienić lokalizację przejścia dolnego dla zwierzyny grubej łoś, jelen, sarna, dzik (na wariantcie I, pomarańczowym) zgodnie z lokalizacją na mapie, w kilometrze około 78+800, oddział leśny 101c-102d.

- ✓ Zaprojektować przejście dla zwierzyny grubej (łoś, jelen, sarna, dzik) na wariacie pomarańczowym w kilometrze około 84+900 i w wariacie fioletowym w kilometrze około 86+600.
- ✓ Zaprojektować przejście górne dla zwierzyny grubej (łoś, jelen, sarna, dzik) w wariacie pomarańczowym w kilometrze około 90+900.
- ✓ Zaprojektować przejście dla płazów w wariacie fioletowym w kilometrze około 94+400, oddziały leśne 260c-261f.
- ✓ Zmienić lokalizację przejścia dla zwierzyny grubej (łoś, jelen, sarna, dzik) w wariacie fioletowym z kilometra 95+249 na około 94+900, oddziały leśne 268a-269a.
- ✓ Zaprojektować przejście górne dla zwierzyny grubej (łoś, jelen, sarna, dzik) w wariacie pomarańczowym w kilometrze 115+000, a w wariacie fioletowym w kilometrze 117+000.
- ✓ Zmienić lokalizację przejścia górnego dla zwierzyny grubej (łoś, jelen, sarna, dzik) w wariacie fioletowym z kilometra 120+532 na około 119+800, zlikwidować przejście dla małych zwierząt w kilometrze 117+796, oddziały leśne 288f-289a.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO
w Lublinie
20-074 Lublin, ul. Spokojna 4

RŚ.IV.EHK.7519/8/08

Lublin, dnia 28 lipca 2008 r.

DrogMost Lubelski sp. z o.o.
Pracownia Projektowa
ul. Zaciszna 16
20-415 Lublin

W odpowiedzi na pismo z dnia 02.07.2008 r. znak: DM-029/06/P – 0497/08, w sprawie przedłożonej „Koncepcji programowej drogi ekspresowej S-17 (Warszawa) Zakręt – Lublin – Zamość – Hrebenne (Lwów)” na odcinku Zamość – Hrebenne,

opiniuję pozytywnie

z zakresu geologii, **proponowany przebieg drogi dla wariantu „optymalnego” pod warunkiem:** wcześniejszego wyeksploatowania, w granicach projektowanej drogi, złoża piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej „Bełzec” - pole B, w miejscowości Bełzec.

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU ROLNICTWA I ŚRODOWISKA
J. Rybicki
Janusz Rybicki
Geolog Wojewódzki

**GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA**

Michał Kięsznia

GDOŚ/DON/00/4143-35/921/09/sw

Warszawa, dnia 8 grudnia 2009 r.

Dr. P. Michalski (Legia)
Dr. T. Rudnik (Legia)
Dr. M. Pawłowska (Legia)
Dr. J. Obuchowski
GDDKIA
Lech Wittecki
M. 12.09

14/12/11009
2R+D2+Pn
YLB

Pan Lech Wittecki

p. o. Generalnego Dyrektora
Dróg Krajowych i Autostrad

Szanowny Panie Dyrektorze

W odpowiedzi na pismo z dnia 6 listopada 2009 r., znak: GDDKIA/DŚR-WMS/ao/Oś/026/471/09, dotyczące problematyki ocen oddziaływania na obszary Natura 2000 oraz zasad kompensacji znaczącego negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszarów Natura 2000, przedstawiam niniejsze stanowisko.

W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 określa się i analizuje wpływ przedsięwzięcia na poszczególne przedmioty ochrony danego obszaru, a więc, jak słusznie wskazano w piśmie, siedliska przyrodnicze lub gatunki, które zostały ocenione w Standardowym Formularzem Danych dla tego obszaru jako gatunki istotne – kategoria A, B lub C. Zgodnie z opinią rzeczniczki generalnego Julianne Kokort, przedstawioną w dniu 19 kwietnia 2007 r. w sprawie C-304/05 Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej, siedliska i gatunki oznaczone literą D w Standardowym Formularzem Danych (SDF) nie są przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 (pkt 34 opinii). Nie oznacza to jednak, że pozostałe siedliska i gatunki, zarówno te wymienione w SDF, jak i te nie wymienione, nie podlegają ochronie i nie są przedmiotem oceny w ramach oceny oddziaływania na środowisko. Należy wskazać, że w przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, ocena oddziaływania na środowisko, musi uwzględniać oddziaływanie na całość środowiska, w tym w szczególności na cenne elementy przyrodnicze. Ocena ta ma jednak inny charakter niż

0/3816/M.12.09

1-4
SG + MK + FM + DW + WJ
17.12.2009
GDDKIA
Opole

w przypadku siedlisk i gatunków będących przedmiotem ochrony w danym obszarze i nie wiąże się z takimi samymi ograniczeniami i wymogami, jak w przypadku przedmiotów ochrony - znaczące oddziaływanie na takie siedliska i gatunki nie oznacza znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, a zatem nie rodzi istotnych konsekwencji wynikających z art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220). Niemniej oddziaływanie na siedliska i gatunki, które nie są przedmiotem ochrony w danym obszarze Natura 2000, może się wiązać z koniecznością minimalizacji, a także kompensacji przyrodniczej. Zgodnie z art. 75 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.), jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą. W takim przypadku, jeżeli potrzeba kompensacji przyrodniczej wynika z oceny oddziaływania na środowisko lub z ponownej oceny oddziaływania na środowisko, właściwy organ stwierdza konieczność wykonania takiej kompensacji na podstawie art. 82 ust. 1 pkt 2 lit. a lub art. 93 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, ze zm.). Należy przy tym wskazać, że o nałożeniu obowiązku kompensacji, która nie wynika ze znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, nie informuje się Komisji Europejskiej.

Odnosząc się do kwestii kompensacji znaczącego negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszarów Natura 2000, należy wskazać, że kompensacja ta przede wszystkim powinna wykraczać poza normalne obowiązki państwa członkowskiego związane z utrzymaniem właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których utworzono obszary Natura 2000. Jak wskazuje Komisja Europejska w Wytycznych dotyczących art. 6.4 Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG (Guidance document on Article 6(4) of the Habitats Directive 92/43/EEC - Wytyczne z 2007 r. dotyczące pojęć: rozwiązania alternatywne, konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, działania kompensacyjne, ogólna spójność, opinia komisji – jest to poprawiona wersja rozdziału 5 wytycznych *Managing Natura 2000 sites. The provisions of Article 6 of the 'Habitats' Directive 92/43/EEC z 2000 r.*):

Środki kompensujące powinny być dodatkiem do działań, które są normą wynikającą z przepisów Dyrektywy Siedliskowej i Ptasięj lub ze zobowiązań określonych w prawie wspólnotowym. Dla przykładu, wdrożenie planu zarządzania lub propozycja/wyznaczenie nowego obszaru już wytypowanego jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, stanowi „normalne” działania państwa członkowskiego. Tak więc, środki kompensujące powinny wykraczać poza normalne/standardowe działania wymagane w celu ochrony i zarządzania obszarami należącymi do sieci Natura 2000.

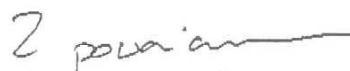

Zgodnie z powyższymi Wytycznymi, lokalizacja środków kompensujących powinna gwarantować uzyskanie celu w jakim działania te są podejmowane, czyli gwarantować zachowanie ogólnej spójności sieci Natura 2000, a najbardziej zalecaną opcją jest zlokalizowanie środków kompensujących w obrębie lub w pobliżu obszaru Natura 2000, na który przedsięwzięcie znacząco negatywnie oddziałuje. Należy jednak podkreślić, że działania kompensujące muszą wykraczać poza normalne obowiązki związane z utrzymaniem właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków, wobec tego jako podstawowe dwa rodzaje działań należy wskazać:

-
- 1) odtworzenie lub poprawę stanu istniejących obszarów Natura 2000: odtworzenie siedliska przyrodniczego/siedliska gatunku lub poprawa stanu pozostałego siedliska przyrodniczego/siedliska gatunku w stopniu proporcjonalnym do szkód wyrządzonych na danym obszarze Natura 2000.
  - 2) odtworzenie siedliska przyrodniczego/siedliska gatunku na nowym lub powiększonym obszarze, który będzie włączony do sieci Natura 2000.

W wyjątkowych przypadkach kompensacją może być utworzenie nowego obszaru Natura 2000, jednakże wraz z taką propozycją, należy zaproponować pakiet dodatkowych działań kompensujących, których celem byłaby poprawa biologicznych walorów nowego obszaru.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że szczegółowe zasady ustalania programu kompensacji przyrodniczej wymaganej na podstawie art. 34 ustawy o ochronie przyrody przedstawione zostały w wytycznych Komisji Europejskiej, w tym wspomnianych powyżej Wytycznych z 2007 r., które dostępne są zarówno w wersji anglojęzycznej, jak i polskim tłumaczeniu, pod adresem: <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl/dokumenty/n3/wytyczne.html>. Informacje w tym temacie znajdują się również w podręczniku „Natura 2000 w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko” dostępnym na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<http://www.gdos.gov.pl/biblioteka/publikacje/podreczniki-miedzysektorowe-dla-podmiotow-lokalnych.html>).

GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
Miłba Kiełczyńska